

NOVA DOBRA

Študijska knjižnica
dolž. iztis

Ljubljana

Stane letno 48 Din, mesečno 4 Din, za inozemstvo letno 120 Din.
— Oglasi za mm višine stolpca 40 p. Reklame med tekstrom, osmrtnice in zahvale 50 p. Posamezna številka stane 1 Din

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstr. Telefon št. 55.
Upravnštvo Strossmayerjeva ul. št. 1 pritičje. Telefon št. 65.
Račun kr. poštnega čekovnega urada štev. 10.066.

Ob spominu na naše rajnke.

Tužno jesensko deževno in negleno vreme obdaja prostore, kjer počivajo naši rajni. A to pusto vreme tako lepo harmonira z našimi čuti in mislimi te dni. Neizprosna smrt je pobrala marsikoga iz naših vrst, katerega pogrešamo v privatnem in javnem življenju. V najlepši življenski dobi, sredi naiplodonosnejšega dela se je moral ločiti od nas. V tisti žalosti krasimo danes njihove grobove.

V trenutku, ko se zavedno zapro oči, v katere smo bili vajeni gledati vsak dan, postane naše vsakdanje življenje drugačno. Koliko važnega postane v tej uri brez pomena, le eno čustvo nas obvlada: kar je bilo do danes, kar se nam je zdelo samo ob sebi umliivo, ni več. Nobena tolažba, tudi verska, in nobeno upanje na neumrjočnost ne more nič sprememnit, kar je bilo, ne bude več. Največja žalost je, da smo pri mirno spavačem, ki ne čuti nobenega trpljenja več, marsikaj zamudili, kar bo ostalo zamudeno, marsikaj smo opustili, cesar ne moremo več popraviti.

Ali res tolažbe od nikoder ni? Ako gledamo v preteklost, ne, prihodnjost pa jo nam nudi. Poglejmo naše vrle junake, ki so dali iz ljubezni za osvobojenje naše domovine svoje mlado življenje, katerih marsikateri ne bo imel venca na svojem neznanem grobu. Ljubili so domovino, ljubili so nas, zato nas danes tolažijo in nam kličejo iz groba: »Kar nisi meni storil, kar si opustil pri meni, popravi na onih, ki še živijo, delaj, žrtvuj se za nje!« Ponosna mora biti naša žalost ob teh besedah, ki naj nam bodo v tolažilo. Da, tam spijo v večnem snu junaki na boinem polju, junaki v privatnem, junaki v političnem življenju. Koliko so delali, koliko mislili, koliko trpeli, koliko žrtvovali. Mi pa ki še živimo, moramo slediti njihovemu vzgledu. Imamo svojo ujedinjeno domovino, ljubljeno majko nas vseh. Ne pozabimo, kaj je mati svojemu otroku, kako ga neguje, kako skrije zanij, kako se trudi od jutra do miraka, da bude otroku dobro. Taka je naša skupna mati domovina. In kako so jo ljubili sinovi in hčere, nam govore naši rajni iz grobov. Junak na boinem polju se ni ustrail zreti smrti v oči, mislil je, gre se za mojo milo majko domovino in pa del je za njo. Junaki v političnem bojni niso odnehali, raje so prestali vsa natol-

cevanja in obrekovanja, raje so se dali blati in preganjati od nasprotnikov, kakor da bi se udali, misel na skupno majko jih je podžigala, služimo ji, saj nas ljubi in nam toliko nudi. Junaki v privatnem življenju so se trudili v vsem stanovih, da store svojo dolžnost na vzgojnem, gospodarskem in kulturnem polju, vse delo za skupno majko domovino. Vse te nepregledne množice korakajo danes v duhu mimo nas ter nam veselo vzklakajo: »Častite in sporinjajte se nas mrtvih z vztrajnim delom, žrtvujte se, kakor smo se mi, delaite neumorno celo življenje v dobrubit naroda in domovine, da okusite resničnost besedi: »Kdor seje v solzah, bo žel v radosti.«

Cenjeni čitatelji, ne preslišimo opominov, tako bodrilnih, tako lepih in združimo našo tiko žalost nad rajnimi z mislio, da hočemo slediti njihovemu vzgledu, žrtvovati se za splošen blagom domovine in zatisniti oči v trenotku, ko nas pokliče večna ljubezen k sebi z zavestjo, da smo storili svojo dolžnost in se lahko pridružimo veliki množici venčanih junakov, katerih spomin obhajamo v teh cneh.

JUGOSLOVANSKI PARLAMENTARCI NA ČEŠKEM.

Dne 27. tm. so se pripeljali v Parkanany, prvo postajo na Češkem, poslanci jugoslovanske skupščine pod vodstvom predsednika skupščine dr. Eda Lukiniča. Ž njimi so prišli tudi ministri Kumanudi, Pucelj, Miladinovič in Omerovič. Postaja v Parkanah je bila okrašena s transparenti, ki so nosili napise: »Živela slovenska vzajemnost! Slava bojevnikom za slovensko svobodo!« Došle jugoslovanske goste so pozdravili zastopniki češkoslovaške vlade in parlamenta. Velikanska množica je naše parlamentarce živahno pozdravila. Poslane Uhlíř je v pozdravnem govoru izjavil, da jih pozdravlja pri vstopu na češkoslovaška tla. Ob praznovanju kumanovske zmage se je zavedal češkoslovaški narod, da je pri Kumanovem z idejo jugoslovanske svobode zmagača tudi misel češkoslovaške svobode. Slovenski narodi so poklicani sodelovati v zgodbini sveta. Češkoslovaški in jugoslovanski narod bosta dokazala, da pomeni njuna samostojnost okrepitev in povečanje evropske in svetovne civilizacije. Dr. Edo Lukinič se je zahvalil in

ka še nisem poznal, da bi bil umrl, a veliko sem čul o ranjkih, ker sem vlekel na uho, kar so o njih govorili odrasli, kajih vsak mi je bil avtoriteta za se.

Spominjam se, kako sem strmel tja na laporso pokopališče v miglajoče lučke in na groblje bistriško, ki ga je poplavljalo morje svetlobe. Ne morem vedeti, kako mi je bilo. Gotovo pa je, da sem kopnel nadnaravnega straha in da me je zeblo. Mrazilo me je. In ko so se oglasili v tiko temo zvonovi v Laporju, katerim je jecal zvon iz Kočnega, ko so zastokali črešnjevski zvonovi in se jim je odzval brat od Svetih treh kraljev, sem se stopil v nežnosti. Onemoglost mi je sezala za mladim srcem. Če je pa zardonel veliki zvon v Slovenski Bistrici, ter so mu odpevali sosedje s Poljskave, iz Poljčan, Studenic ali celo iz daljnih Makjol, so se mi rušili temelji duše. Moje uboge plake misli so begale iz teme v svetlubo, oziral sem se, če bi našel zvezd - tolažnic.

Jaz sem bil takrat verna duša, vse drugi so mi bili sveti. Bilo je to, ko sem gojil še polno nejasnih nad in še nisem bil nikomur ničesar krv.

Takrat nisem mogel slutiti, da me

izrazil upanje, da bosta oba bratska naroda na polju slovanske kulture skupno delovala. Tudi v Bratislavji je navdušena množica prijejala jugoslovanskim gostom burne ovacijs. V Pragi se je zbrala na slavnostno okinčanem Wilsonovem kolodvoru velikanska množica. Od officialnih oseb so bili navzoči: Zunanji minister dr. Beneš, ministri Hodža, Udržal, Novak, Franke, predsednik poslanske zbornice Tomašek, predsednik senata Prašek, mnogo poslanec in senatorjev, šef generalnega štaba Mittelhäuser, generalni inspektor Machar, praški župan dr. Baxa, zastopniki vsečiličšča in legijonarjev ter jugoslovanski poslanik v Pragi dr. Vošnjak. Pri prihodu vlaka je zaigrala godba jugoslovansko himno. Predsednik sprejemnega komiteja je omenil v pozdravnem govoru, da je tokrat prvič, ko prihaja osvobojeni jugoslovanski narod po svojih poslanceh k osvobojenemu češkoslovaškemu naroču. V imenu Jugoslovanov je odgovoril tajnik skupščine dr. Janjič, nato je pozdravil naše poslance predsednik parlamenta Tomašek, v imenu vlade pa je govoril minister Hodža v slovaškem jeziku. V našem jeziku je pozdravil goste praški župan dr. Baxa. Odgovarjal je predsednik naše skupščine dr. Lukinič:

»Pröhajamo k vam dne 28. oktobra na dan vaše osvoboditve, ker smo zvezani z vami s krvjo in ker nas spajajo skupni interesi. Zahvaljujemo se vam za vaše povabilo, za vaš pozdrav in za vaš sprejem, ki ste ga nam pridelili. Brat se čuti srečnega v bratskem objemu.« Ko so se odpeljali ministri in poslanci v hoteli, jih je frenetično pozdravljala stotisočglava množica, ki je klicala Jugoslaviji, kralju in Masaryku. Sprejem je napravil na Jugoslovane nepopisen utis. Zvečer se je vršil pri zunanjem ministru Benešu velik diner. Prihodnji dan so obiskali poslance zbornico in senat. Opoldne so bili sprejeti pri predsedniku republike Masaryku, nakar se je vršil v reprezentančnem domu slavnostni banket, na katerem so napili predsednik češkoslovaškega senata kralju Aleksandru, predsednik naše skupščine Masaryku, predsednik češkoslovaške skupščine naši skupščini in našemu narodu in namestnik dr. Lukiniča pa češkoslovaškemu parlamentu in češkoslovaškemu narodu. Zvečer je bila v Nar. gledališču slavnostna predstava. Pela se je

sovražna sreča vrže nekoč izpod domačega zvona v veliki svet, ter me presti v sili samega in v slabosti. Brez svetnikov pomočnikov in brez verne duše.

Danes je isto svet — kakor nekoč jesenski večer — poln teme, na pravijo, da je prosvetljen. Svetle lučke žarje na grobovih, a slepci jih ne gledajo. Zvonovi pogrebni done, pa jih gluhi ne čujejo. Zlovešče zvezde se utrinjajo in nam zemljo užigajo. Da nismo otroci, bi se zavedali!

Včasi se je ljudstvo stidilo lastne sramote, danes jo obešamo na veliki zvon. Bilo je, da so se tatovi, roparji in slični lopovi skrivali, danes hodijo pri luči za svojim poslom in še hudo barijo, če jim jo hočeš upihniti. Častiti ljudje, poštenjaki, so svoje dni hodili po belem dnevnu, danes jen i za nje le še mesečina in svit zvezd, da jih zlo občestvo ne bi opazilo in ubilo.

Svetnikov dejanja ni več; življenja vernih duš je malo. Bojim se, da bi se zrušilo nad nami žalostno nebo in nas pokopal. Kdo bi neki prižgal in postavil platio lučko na nesrečni grob?

»Prodana nevesta.« V nedeljo so od potovali naši poslanci v Kraljevi Graec v pondeljek pa v Plzen.

Jugoslovansko - češko raznovanje 28. oktobra. Gledje jugoslovanske - češke proslave se še poroča, da je srečel predsednik republike vso jugoslovansko delegacijo. V imenu jugoslovanske vlade je pozdravil predsednika minister dr. Kumanudi in imenu narodne skupščine pa dr. Lukinič. Predsednik Masaryk se je zahvalil v iskrenem govoru, v katerem je naglašal svoje stalne stike z Jugoslovani. — Po dnevu, katerega je priredil zunanjji minister dr. Beneš, je vstopil nenadoma predsednik republike Masaryk, ki je ostal dve urki med jugoslovanskimi gosti. Govoril je tudi s prisotnim glavnim urednikom »Jutra« in urednikom »Riječi«. Obljubil je, da pride prihodnje leto v Jugoslavijo na obisk. Povdral je, da je glavni problem tako Jugoslavije, kakor Češkoslovaške izjednačenje uprave. Ne potrebujemo sestovne politike, glavno je delo in zopet delo.

Politične vesti.

Nova zavezniška pogodba s Češkoslovaško. Pred odhodom na Kumanovo je podpisal kralj nove zvezno pogodbo med našo kraljevino in Češkoslovaško. Pogodba bo trajala pet let. Tako kot je kralj podpisal, je odšel z njo poseben češkoslovaški kurir v Prago, kjer bo objavljen na slavnostni seji češkega parlamenta.

Valutarna zajednica med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Pomočnik finančnega ministra Plavšič se je izjavil sotrudnikom »Prager Presse«, da ima Maša antanta v političnem oziru za srednjo Evropo silen pomen. Tudi na gospodarskem polju mora enotno postopati proti ostali Evropi, zlasti se mora stremiti za tem, da se razmerje med valutama Češke in Jugoslavije stabilizira. Mi moramo najti v inozemstvu centralo, ki se briga za dinar in to je Praga. V najkrajšem času bomo mogli dvigniti naš dinar na 11 do 12 centimov curiške relacije.

Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Poljsko. Dne 28. tm. so se vrnili iz Varšave naši delegati za trgovinsko pogajanje s Poljsko. Pogodba je bila podpisana 23. tm. in je veljavna za eno leto. Po tej pogodbi je zagotovljen Jugoslaviji uvoz vseh predmetov v okviru

Ob spomeniku Armina Gradišnika ustanovitelja Zavete sloven. učiteljstva.
(Dalej.)

Podrejenemu učiteljstvu je bil opredelen voditelj in najdobrohotnejši predstovnik — ne, om nam ni bil predstovnik, tovariš v pravem pomenu besede, dober prijatelj nam je bil. Po očetovsko je skrbel za nas. Naslova »nadučitelj« ali kaženakega ni rad slišal iz ust tovarišev. On nam ni ukazoval, ni žugal, ni rentačil, ne grajal, pa vendar je bilo povsod vse v najlepšem redu. Vzorna disciplina, skupni nastopi in odkrito tovarištvo so vzbudili pozornost celo v nasprotni nam javnosti. Večkrat se je sam prepričal o uspehih na zavodu; povedal je, kaj mu ugaja, malo pohvalil, malo vzpodbuhal — a zadovoljnost mu je sijala z obraza in iz vsake kretnje elegantne živahnosti. Tovariši so se še z večjim veseljem poprijeli dela že zaradi dobre stvari same na sebi, a tudi radi tega, da ustrežejo želji uvidnemu predstojniku. Če je Gradišnik opazil, da je tovariš ali tovarišica v kakih

VINKO V. GABERC:

Groblje.

(Jesenski občutek.)

Vsako leto skoro, ko praznuje katališka cerkev vseh svetih god in se spominja svojih vernih duš, se nebo razsolzi. Meglena jesen zavija ta dan v hlad medih upov, da še zasine sonce življenja. In nebo rosi nam vsem odpuščenje in blagoslov.

Na mrtvem groblju vre in kipi življenje. Tema ljudij se vali med ozidjem pokopališča, mrke misli se plazijo med grobovi, ogibajo se žalostnih križev in temnih senc. Ljudstvo mrmra svoje spomine, zvonovi izzivajo božjo milost. Pesem je tako turobna, vzdih prežalosten!

Vse naokoli odletava, žolto listje. Velo in vlažno. Nima moči niti volje, da živi. Slednja bilka zamira. Doba je potekla.

* * *

Svoje dni, ko sem še bil kakor rosa mlad, in nisem niti slutil, da je na svetu še kaj razven same čiste ljubezni in lepoti, sem se o priliki zanaknili v grobove, razmišljajoč o vernih dušah in njih tajanstvenih usodah. Niti jednega člove-

dosedanjih poljskih odredb, posebno uvoz vina. Naše vino bo delalo, kakor je pričakovati, veliko konkurenco francoskim in madžarskim vinom, ki so se smela uvažati le kot luksuzni predmeti. Z druge strani dovoljuje pogodba Poljski uvoz sladkorja v Jugoslavijo. Poljska pa imela letos 100 tisoč vagonov sladkorja za izvoz, ki bo nekoliko dinarjev cenejši kakor češki.

Nobene krize v vladi. Na seji ministrskega sveta dne 28. tm. je izjavil min. pred. Pašič, da ne vidi več razloga za demisijo kabimenta. Med koalitrami, strankami naj se izvrše pogajanja glede eventualne rekonstrukcije vlade in kratkega parlamentarnega programa.

Sporazum o konvencijah z Italijo podpisani. Naša vlada je dobila uradno obvestilo, da sta italijanski zunanjii minister Schanzer in naš poslanik v Rimu dne 25. tm. zvečer podpisala sporazum o konvencijah k rapaljski pogodbi in o izpraznitvi tretjega pasu v Dalmaciji.

Orientska konferenca v Lausanni. Mirovna konferenca s Turčijo se bo vršila v Lausanni. Glavni zastopnik Jugoslavije bode v slučaju, da se nedeležijo posvetovanji ministrski predsedniki Matante, min. pred. Pašič. Člani jugoslovanske delegacije bodo po večini finančnih eksperti, ker mora Jugoslavija urediti finančne zadeve s Turčijo.

Vladna kriza v Italiji. Kakor je izjavil tajnik fašistske organizacije, je povod vladini krizi stališče fašistov. — Kriza je izvenparlamentarna in na vidišku je fašistovsko ministrstvo z Mussolinijem na celu. Fašisti bodo prevzeli vso odgovornost sami in ne bodo šli v koalicijo. De Facta je začel pogajanja s parlamentarnimi strankami, da sestavi nov kabinet s sodelovanjem fašistov. Pogajanja niso uspeila, zato se je De Facta umaknil.

Fašistovska revolucija v Italiji. De Facta in fašisti so se pogajali glede seставne novega kabineta, a vsled novih fašistovskih zahtev so se pogajanja razbila. V splošni zmešnjavi so začeli fašisti in nacionalisti s silo. Fašistovske čete so se pripravile za boj, okoli petdeset tisoč fašistov je odkorakalo proti Rimu. Dne 28. tm. so fašisti razven krajevskega gradu, vatkana in vojnega ministrstva zasedli ves Rim. Posadka je prešla na njihovo stran razven osmega topniškega polka, ki se je zabarikadiral v veliki vojašnici. Usoda vlade ni znana. Istočasno so se fašisti polastili v raznih provincah občinskih uprav. Najmočnejše vojaške radioposteje ne morejo dobiti zvezne z Rimom. Trst je v zastavah in je proslavljal fašistovsko zmago. V tem mestu so zasedli fašisti s poslancem Giulunto na celu poslopje prefekture. Tekom dopoldneva so zasedli tudi poštne, brzozavne in telefonske urade ter je vsaka zveza, zlasti z Rimom popolnoma pretrgana. V govoru je izjavil poslanec Giulunta: Kocka je padla in nazaj ne gre več. Treba pa je, da se ta revolucija v Julijski Krajini izvrši mirno, ker se ne sme pozabiti, da je na meji na Julijskih Alpah in do Dubrovnika zbranih 80.000 jugoslovanskih vojakov. Tudi v Istri so

vzeli fašisti v vseh mestih in večjih krajih oblast v svoje roke.

Nova irska ustava. Irski parlament je sprejel novo ustavo, katero odpošljejo angleškemu parlamentu v svrhu ratifikacije.

Celjske novice.

KRAJEVNA ORGANIZACIJA JUGOSLOV. DEMOKRATSKE STRANKE V CELJU sklicuje za pondeljek 30. tm. ob 8. uri zvečer v malo dvorano Nar. doma v Celju strankin zbor, na katerem poroča g. poslanec dr. Kukovec. Vstopajo člani in članice JDS. Odbor prost polnoštevilne udeležbe članstva in vabi vse one v Celje na novo došle, ki žele pristopiti h krajevni organizaciji.

Mestno gledališče v Celju. V torek 31. oktobra ob 8. uri zvečer abonent predstava. Gostovanje ljubljanskega naravnega gledališča: »Hedda Gabler«, gostovanjem gospe Marie Vere, članice beogradskega kraljevega naravnega gledališča. Opozorjam na to predstavo, ki obeta nuditi Celju izreden umetniški užitek, naše čitatelje, da si vstopite pravočasno preskrbe.

Na Vseh svetih dan se bodo pete kakor vsako leto tudi letos popoldne ob 3. uri žalostinke na okoliškem pokopališču. V ta namen se vrši pevska vaja skupnega moškega zборa dne 1. novembra ob ½2. uri pop. v mali dvorani Nar. doma. Od tam odhod na okoliško pokopališče.

Celjsko pevsko društvo prične s pevskimi vajami dne 3. novembra tl. 1. vaja za moški zbor v petek 3. nov., 2. vaja za moški zbor v sredo 8. nov., 3. vaja za mešani zbor v petek 10. nov., vsakokrat ob 8. uri zvečer. Nadaljnje vaje se objavijo. — Za CPD sprejema predprijave za te vaje društveni tajnik g. Anton Misja pri Zadružni Zvezli v Celju, Strossmayerjeva ul. 1/I. nadstr. ob delavnikih med uradnimi urami in pri prvih treh vajah. Vaje se vrše v mali dvorani Nar. doma. Društvo vabi vse pevce in pevke, da se prijavijo, reflekira pa pri tem na skrajno točno in dosledno posečanje vaj.

Komorni večer Češkoslovaškega kvarteta (»Zika«) v Celju v sredo 8. novembra nam nudi krasen spored, o katerem priobčimo prihodnjic par vrstic v razlagu. Nam dosedaj pod imenom »Zika« poznani kvartet, si je pri zadnji turneji po Češkoslovaški nadel na prošnjo češke publike ime »Češkoslovaški kvartet«. To se je zgodilo zato, da nadaljujejo »Zikovci« slavno tradicijo »Češkega kvarteta«, ki stopa po 30-letnem preslavnem delovanju v pokoj. Iskreno moramo častitati »Zikovcem« k poklicu na tako odlično kulturno mesto in kar nas posebno veseli, je to, da sedi v tem kvartetu tudi Slovenec g. Karel Sanein. S tem je v eni najodličnejših točk kulturnega življenja praktično uresničeno bratstvo češkoslovaškega in jugoslovenskega naroda. Skupno z brati Čehoslovaki smo ponosni na ta slavnii kvartet, ki tako odlično pred vsem svetom reprezentira našo umetnost. Za komorni

Po smrti nadučitelja Kodermana, kateri je bil zastopnik učitelstva v okrajnem šolskem svetu, ie učiteljstvo izvolilo Gradišnika svojim zastopnikom. Kot takšen je več let z vso odločnostjo in neustrašenostjo zastopal interese šolstva in učiteljstva. Pogostoma si je naprtil sitnosti in odgovornosti; pozabil je vse, počutil se je vselei zadovoljnega in srečnega ob zavesti, da je tovarišu pomagal.

Gospodi pri zeleni mizi niso ugajali tako samozavestni nastopi »učitelja«. Pritiskati bi bil moral na vzdol in ponižno gledati navzgor. Gradišnik je zastopal stališče: da pritisk vzbuja odpor in da vsak, ki vestno opravlja svoje dolnosti, sme zreti tudi ponosno navzgor.

Čas ne čaka! Prebivalstvo je na raščalo. Šola se je širila. Prihajaie so nove učne moći. L. 1906. je bila v Celju napovedana birma.

Usoda je hotela, da je prišel ravno to leto na zavod nov katehet posebnih nazorov. Nekega dne pripelje s seboj o. patra, kateri mu naj pomaga pri katehizi brez vsakega uradnega obvestila. Prihod škofa je katehetu povzročil dosti skrbi. Niegove odredbe glede škofovega sprejema Gradišniku niso ugajale, zategadel je prišla ta točka na dnevnih red lokalne konference. Pri isti je Gradišnik

večer (8. 11.) so vstopnice že v predprodaji v trafiki ge. Kovačeve. Ker bo, kakor smo to pri »Zikovcih« že vajen, naval na vstopnice zelo velik, priporočamo posebno izvenceljskim udeležnikom, da si takoj preskrbe vstopnice, ker jih zadnje dni pred komornim večerom ne bo več dobiti. Kavarna »Evropa« bo ta večer odprtja do 1. ure, kar bo izven celjskim posetnikom olajšalo čakanje na nočna vlaka.

Opozarja se, da je stojišče na lev strani v gledališču namenjeno večji del za ženske dijakinje.

Važno za hišne posestnike in najemnike. Te dni se dostavljajo hišnim posestnikom formularji za napoved o najemninskem donosu od strani davčnega urada in stanovanjski izkaz od mestnega magistrata. Ti formularji bi morali biti izpolnjeni in odpolani dotičnim oblastim v najkrajši dobi. Niti eden hišni posestnik, še manj pa najemnik ve, kako se naj pravilno izpolnijo ti formularji. Tudi dotične oblasti ne vedo dati natančnih pojasnil, oziroma navodil. Kar se tiče napovedi o najemninskem donosu, kateri velja za dobo 1923 in 1924, bi bilo nujno potrebno, da se javnost podudi: a) Kaj je celotna najemnina, b) čista najemnina in c) kaj se sme odšteti, z ozirom na občinske doklade (najemninski vinar, vodarina), posebno pa glede percentualnih prispevkov vsake v Celju plačane najemnine v prid zaklada za stavbo stanovanjskih hiš. O tem se je že razpravljalo po časopisih, napravila se je tudi že tabelica, po kateri bi morali vsi plačati ta prispevek. Gotovo je, da se mora ta prispevek pri sedanji napovedi o najemninskem donosu vzeti v poštev kot odbitek, ker velja ta napoved za leti 1923 in 1924. — Mestni svet je sklenil, da se nekaterim strankam pavšalira vodarina, vsem lastnikom pa, ki imajo napeljan vodovod v stranišča in kopalne sobe, naložiti še posebne doklade. Ker pa mestni magistrat ne more že danes dati tozadenvih pojasnil, tudi fatenti najemninskoga donosa ne morejo prej tenu pol izpolniti, dokler ne dobijo natančnejših navodil. Kar se tiče podnajemnikov, ki so v letošnjem letu premenili več stanovanj, je vprašanje, kdo in kadar bo plačal in kdo je dolžan pobirati od njih percentuelni prispevek za zidanje stanovanjskih hiš. Nadejemo se, da bo društvo hišnih posestnikov v Celju tozadeno vse ukrenilo prej, nego se bodo te pole oddale dotičnim oblastim.

Sadna razstava v Celju se je prav lepo in sijajno obnesla, za kar gre v prvi vrsti vsa hvala in čast g. učitelju Levstiku, kateri je pri tej priliki pokazal vso svojo mojstrsko spremnost in izobraženost ne le kot teoretik, nego tudi kot praktik; občudovali smo pri tej priliki vso njegovo potrebitnost in doslednost pri izvrševanju tega, kar smo vsi strimé ogledovali. Vsled tega upamo, da se bodo tudi na merodajnih mestih naše osebe, katere bodo g. učitelju izrekle zahvalo in priznanje ter isto dokumentirale z vidnim znakom. Sadna razstava le pa imela tudi nekaj pomanjkljivosti, katerih pa ni zakrivil g. L. in o katerih je

izjavil, da se on kot učitelj in voditelj ne udeleži sprejema; ta svoj sklep je z zelo tehnimi razlogi podprt, ostalem učiteljstvu pa je pustil proste roke. Učiteljstvo je soglašalo temu predlogu iz naslednjih razlogov:

1. Sprejem škofa ne more spadati med verske vaje, tedaj po zakonu ni prepisan.

2. Mestne šole v Celju kakor gimnazije, meščanske šole in ljudske šole se škofovega sprejema navadno niso udeleževali.

Šola šolskih sester je zasebni škofov zavod, ter tamkajšne odredbe za tukajšno solo ne morejo biti merodajne.

4. Nadzorstvo mladine je po navzočnosti katehetov in staršev dovolj zajamčeno.

Za sprejem škofa je poleg cerkevnega zastopstva glasoval eden učitelj in se je isti sprejema tudi udeležil. Takoj po škofovem sprejemu je bila palica nad Gradišnikovo glavo prelomljena. Skoro vsa javnost z inteligenco vred je obsojala to »strašno netaktnost«. Med temi je bil žal tudi precejšnji trop tovarišev. Le malo mož je presojalo zadevo stvarno in mirno. Z ulice se je prenesel vihar v časopis. Goste pušice so frčale iz enega tabora v drugega in obratno. Da žrjavica doma ni ugasnila, zato sta v

potrebo, da se ó njih tudi razpravlja v javnosti v to svrhu, da se pri enakih predmetih ne bodo več ponavljale. Glavni nedostatek cele prireditve je bila površna in netočna določitev sadnih vrst. Glede kalvilov, rajnet in pepingov je bila cela zmešnjava. Določitev imen glavnih, ne lokalnih vrst, bi se morala izvršiti po komisiji, h kateri bi se naj pritegnilo, če tudi ne akademično naobraženih, vendar praktičnih sadjarjev, kateri vendar tudi nekaj vedo. Druga biba prireditve je bila ta, da se je vstopnina zahtevala tudi od razstavljalcev — zlasti pa od razstavljalca - kmeta. Mnogo truda in prigovarianja je bilo treba, da si kmetskega sadjaria pridobil za razstavo — in sedaj pride še si še svoje in drugih tovarišev sadje brezplačno ogledati ne sme. »Enkrat — in nikdar več! — se je slišalo iz njegovih ust. Tretji nedostatek je bil prekratko odmerjen čas za razstavo. Kdor se je hotel v razstavi kaž načučiti, ta je moral imeti v to svrhu dovolj časa, češ katerega pa ne razpolaga vsakdo. Pisec teh vrst vlovil je tik pred sklepom nekaj uric in je nezadovoljen zapustil razstavo. Namen razstave ni se bil dosegel v veliko veči meri, ako bi se po zavtoritvi izročilo vsem učnim zavodom v Celju po eden tipičen komad glavnih sadnih vrst; tako je pa šlo vse lepo sadje po razstavi v roke trgovca ali bogatina. Hudinjski.

Naša plinarna. Poročali smo že, da se bo celiska plinarna preuredila po novem sistemu. Dne 26. tm. je bila na novo preurejena plinarna oficiellno izročena javnosti. Mestno županstvo je povabilo tega dne ob 2. uri člane gospodarskega odseka in člane odseka za mestna podjetja v plinarno, da si ogledajo celo napravo. Po novem dvoplinskem sistemu profesorja Stracheja se intenzivnejše izkorisča delovne moči in premog, s čimer se prišedi mnogo nepotrebnih izdatkov. Tako upamo, da bo podjetje moglo zadovoljiti vsestranske potrebe po plinu, ker se ga bo produciralo iz domačega premoga veliko več in bo ščasoma za polovico cenejši. Obratovanje bo brezhibno, če se pa pokaže radi prilagodenja plinovega omrežja staremu sistemu kak nedostatek, naj se ogleda pri zadeta stranka pri vodstvu plinarne, ki bo poskrbelo za takojšnje popravilo.

Dijaški kuhanji v Celju je poslal g. Emerik Supanc, veletrgovec v Rogatcu, pol zaborja iajc, v približni vrednosti 4000 K. Blagemu dobrotniku naših dijakov izreka odbor srčno zahvalo.

Celjski državni krajevni zaščiti dece in mladine je darovala Posojilnica v Celju 250 Din, za kar ji bodi izrečena naša prisrčna zahvala.

Kino Gaberje. V torek 31. oktobra, v sredo 1. in v četrtek 2. novembra »Sovraštvo in ljubezen«, drama v 5 dejanjih. V glavni vlogi svetovna igralka Francesca Berlini. Predstave ob delavnikih ob 8. uri, ob nedeljah in praznikih ob 5., 7. in 9. uri zvečer.

PODPIRAJTE KLUBOVO PROSVETNO DELO S KNJIGAMI IN DENARNIMI PRISPEVKI!

prav obilni meri skrbela oba že omenjeni kateheti. V tej dobi se nam je naprtilo mnogo krvic in razneslo mnogo neresnice. Gradišnik je ostal pri vsej gomn miren, doosten in pravičen.

Vihar se je polagoma navidezno umiril a proti Gradišniku se je na tistem strnilo več visokih gospodov različnega poklica z namenom, da Gradišnika škucisivo dvignejo. Gradišnik si je pa vedno bil v svesti, da mu nihče ne more dejivega, ker izpolnjuje on kakor tudi podrejeno učiteljstvo najvestne svoje dolnosti — ali motil se je. Nasprotniki so se ga lotili ravno na tem mestu, ker so opazili, da ga vsako predbacivanje sišo zabolji. Neprestano so metali pušice v tako občutljivo rāno. Dolgo časa je ostal Gradišnik heroično miren, naposled je pa začel omahovati. Zgubil je veselje do dela in odložil je častna mesta. Nekoga dne mi ves potr pove, da je odložil tudi mandat kot zastopnik v okrajnem šolskem svetu. Zakaj — tega mi ni povdel, dasiravno se mu je očitalo, da krši uradno tajnost. Slutil sem, da se zbirajo zopet temni oblaki. Mandat zastopnika je bil na novo razpisan. Vse učiteljstvo je soglasno zopet izvolilo Gradišnika svojim zastopnikom. Vlada volitve ni potrdila.

(Konec prihodnjic.)

smo si izbrali inozemski denar, ker pač marka ni imela nobene vrednostne stavnosti. Hranimo lahko v dolarjih, ne pa v markah. Kajti štediti v markah se pravi izgubiti premoženje, tudi tedaj, če znaša obrestna mera 30%. Da ponovimo: čimbolj je naraščal beg v devize, tembolj je morala padati vrednost marke in tem večji zopet je bil beg pred njo. Je to pač usodepolno kroženje.

Druga pot na begu pred marko je pot v blagu. Ne hranimo v markah, hranimo v blagu in sicer tem bolj, če vičimo, kako se cene blaga skokoma dvigajo, da se razdalja od dolaria ne poveča. Blago si hoče ohraniti stalno vrednost in jo meri ob dolariju. Zmeraj se to ne posreči, vendar pa neprimerno boj, kakor če vzamemo marko za merilo. Torej prihranke raje naložimo v blagu kakor pa v markah. Tukaj je ključ, ki reši uganko nemškega gospodarstva. Ta konjunktura — pri relativno majhnem eksportu — ni nič drugega, kakor izraz strahotnega bega pred marko in blago. To pa ne more biti vedno tako, to se mora enkrat končati. In sedaj to, in sicer kakor vse kaže, to zimo. Prihranjeni denarni kapitali bodo tedaj izčrpani, razdalja med plačami in cenoami bo še večja, povpraševanje po blagu bo prenehalo. To tembolj, ker se bo še pozimi pokazala draginja v vsej obširnosti — ker se bo pač še pozimi občutilo zvišane cene premoga, ker bo še tedaj notranji nivo cen s hitrimi kranki sledil inozemski vrednosti marke. Ta čas z največjo brzino se dvigajočih cen nam bo prinesel brezposelnost, ker bo notranji konsum prenehal. Nadomestilo bomo mogli iskati le v pomnoženem eksportu.

Vprašanje je tudi, če se ni industrija preveč razvila. Ni se samo prenovila, ni samo popravila svojih pomankljivosti, temveč je povečala tudi svoj proizvodnički aparat. Tudi tukaj je deloma vzrok beg pred marko, deloma pa tudi davnco zakonodajstvo; naj bo kakor hoče, tako je im vprašanje je, če ni preveč. Še prihodnost bo pokazala, če se ta razvoj svetovnogospodarsko opravilen, če je bil zdrav in v koliko je prekoračil meje rentabilitete.

Za vse bistvene pojave našega gospodarskega položaja imamo samo eno razlag: beg pred marko. Ognjišče bolezni je naša vrednota in vse drugo, kar ne gre za zdravljenjem vrednote, je napako, ne da življenja, temveč smrt. Imamo pa eno samo razpoložljivo sredstvo, s katerim naša vrednota lahko ozdravimo: to je zlato državne banke. S tem pa prehajamo k enemu najbolj temnih poglavij naše vrednotne politike. Kajti vodilna ideja narodne banke je ta, da prihrani zlato tako dolgo, dokler nista plačilna bilanca zopet aktívna. Z drugimi besedami: zlato državne banke naj bo shranjeno tako dolgo, da ga ne bomo več potrebovali. Če je plačilna bilanca enkrat aktivna, potem stabiliziranje marke pač ni nobena težava več.

Veliko govorijo o zlatem državnem posojilu; ideja je prava. A najpreje se mora začeti stabilizacijska akcija državne banke. Poglejmo samo na zunanjopolitične učinke. Znano je, da želi vesvet stabilizacijo marke. Mogoče je stabilizirati marko brez velikih žrtev resno za enkrat za tri meseca. Kako bi se dvignili upi Nemčije na posojilo, če bi bila stabilizacijska akcija prei vpeljana, so to zanimiva razmotrovanja in smo slišali podobno tudi že pri nas.

Ravnatelj Andrej Žmavc, Maribor:
PRESOJA IN OCENA VINA S
POKUŠNJO.

Leta 1917, 1920 in 1921 so nam nudila v splošnem izbirno vinsko kapljico. So to »konservirani solnčni žarki« posebne vrednosti. Kakor po letnikih, tako tudi po vinskih sortah in krajih nudijo tudi vina različne dobre in vžitke. Pa o tem se ne bomo prepirali, katera vina so najboljša. Neki tak preprič, ki sem ga sam doživel pred kakimi 20. leti v nemškem Porenju, je nekdo hudomušno končal približno z besedami: »Je veliko lepih deklet, pa vsaka krasotica je drugača lepa.«

Te izborne vinske kvalitete zadnjih letnikov nudijo pravovrsten material za vspešno prireditev raznih vinskih razstav in sejmov: lani in letos v Ljubljani, letos v Zagrebu, Mariboru, Beogradu, deloma v zvezi z vinskimi polomijami, deloma brez njih, kakor bi se pravza-

prav spodobilo. Uspeh teh prireditev je v splošnem tudi spoznanje, da naš vinski svet razume le izjemoma pravilno vživati nebeske darove. Za strokovno presojo in oceno vina so pa veljavna go-tova pravila, ki so jih utanačili praktični in teoretični na podlagi mnogoletnih izkušenj in raziskovanj.

Dobra kemična analiza nam nudi lepo, sicer ne čisto popolno sliko o sestavini vina, a ne more nadomeščati pokušnje za sigurno oceno vina in je tedaj le dober, v mnogih slučajih celo neobhodno potreben pripomoček za pravilno presojo vina s pokušnjo. Pri tem nas v nevjsem času zelo podpira mikroskopija, ki nam razkriva čarobne tajnosti vinskega življenja. In to življenje traja dobro, tudi daleko preko sto let, ako ga človeška roka ali žejno grlo prej ne uniči. Poklicno ali strokovno pokušanje vina ni pitje in vživanje, ampak težavno delo; pameten in previden konzument pa uživa plodove tega dela.

Ako ve vinski strokovnjak za letnik, sorte in provenienco vina, ie presoja lažja; poznanje »etike« pa vendar vodi prav lahko do napačnih zaključkov, zlasti če je besedilo etike, kakor se češče dogaja v spekulativne namene, ne izraz bujne fantazije. Zato je priporočila vinska pokušnja najprej brez vsakih podatkov in še potem z vedenostjo analize in etike.

Dober vinski strokovnjak ima »ober jezik« (v dobrem smislu besede), to je »dobro pokušnjo« ali »dobro proba« od narave ali vsled vase. Pozna najrazličnejša vina in skrbi, da čuta za pravilno presojo ne izgubi, kar bi se zgodilo, ako bi n. pr. za redno vsakdanjo potreboval boljša vina mesto zdravih. Zlasti na našem jugu, pa tudi drugod imajo radi nedostatkov v kletarstvu mnogo cikastih vin, ki se jim domačini tako privadijo, da te vinske bolezni ne spoznajo, ne čutijo; nasprotno, čisto zdrava vina označujejo včasih kot nenaravna in dajejo prednost domačim cikastim vino. Zanimivo je, da se cik bolj občuti, ako se tako vino nekoliko razredči z vodo.

Pokuševalci ne more vin pravilno ocenjevati, ako se ne počuti dobro, n. pr. v sledi katara ali kakje želodčne bolezni, tudi ne po bogati pojedinosti; najboljšo proba ima vnutro po prvem zajtrku, dasi je to najbolj razdražljivo za organizem. Na presojo vina vpliva neugodno vživanje ostrih jedil, potem tudi kajenje pred ali med pokušanjem. Ako se pokuša več vrst zaporedoma, naj se je vmes košček kruha ali izplahljuje usta z vodo. Ni potrebno, da se vsak požirek vina, ki ga posrkneš, tudi v celoti zavžije, namreč požre, ampak se s pridom izpljuje, za kar služijo posebni »vinski pljuvalniki«.

Pri oceni vina igra temperatura vina zelo važno vlogo. Luknje snovi se izgubljajo odnosno se ne izražajo pod 5°C, aromatične snovi pa že pod 8°C. Boljše vinske kvalitete prenašajo večje izprenembe temperature brez škode za dober učinek glede njih harmonije nego slabše kvalitete. Pravilna srednja temperatura za bela vina je 11°C, za črno pa 16.5°C. Nekoliko nižje temperaturice so ugodnejše nego previsoke. Napake glede duha in okusa so najmanj očitne pri navedenih temperaturah, in sicer čim več vsebuje vino ekstrakta, ki deloma krije napake. Za peneča vina (šampanjec) se priporoča temperatura 7–9°C. Za merjenje topotole vina v časi rabimo posebne žepne termometre. Ne vživajo pravilno pivci, ki menijo, da mora biti vsak šampanjec in tudi vsako finejše vino mrzlo kot led. Navadno kažejo le svojo smešno baharijo, ako zahtevajo k vsaki buteljki na mizo še kiblo ledu, ko bi včasi zadostovala mrzla studenčnica.

Prosветa.

Josip Brinčar, Slovenska vadnica. Višja stopnja je temeljito delo izkušenega šolnika - praktika, ki koraka z časom časa in dobro pozna naše slovstvo. Primere za slovenščino pravila zajema iz čistega vrelega naših najboljših književnikov ali pa jih črpa iz bogatega zaklacia našegnega blaga. Vsaka prilika mu je dobrodošla, da opozarja na slovenščine in stilistične izrodke materinščine; na tak način nam je sestavil poraben šolski »Antibarbarus«. Pouk materinščine bo rodil ob tem dobrem kažipotu brezdvomno lepe sadove. Cena izvodu je 14 dinarjev.

Dr. Ivo Šorli: V deželi Čirnurcev. Podzemna povest za mladino. V Ljubljani 1922. Založila Tiskovna zadruga. Strani 143. Cena broš. knjige 16 Din. vez. 21 Din, po pošti 1.75 Din več. Dva dečka Mihec in Tonček zaideva v podzemlje, kjer prebivajo pritlikavci Čirnurci. Ti jima onemogočijo povratek in tako jih začneta dečka uvajati v »pribolitve kulture«, dokler se ne nauče tuši vojskovanja in se ne začno medsebojno pobijati. Po raznih doživljajih in nevarnostih zmaga človeška prehrisanost nad pretkanostjo Čirnurskega poglavarja in dečka se vrneta. Knjiga je namenjena v prvi vrsti že nekajko razviliti mladini. Naslovna stran profesorja Karelja s tajanstvenim modrim kamenom iz dežele Čirnurcev in njegovih devet celostranskih prav lepih slik, bo privlačnost tega vsekakor nevsakdanjega spisa še povečala. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Brakada».

»Kdo se ne veseli »brakade«? ti zabrusi v obraz vsak pristni jager savinskega plemena. Priprave za brakado so precej obsežne. Poslevodeči obrejager mora že najmanj 10 dni pred slavnostnim dneom razpošilati vabilo ter sklice v ta namen posebno lovsko komisijo, ki narekuje imena vabljencev, da ni žalitve na eno ali drugo stran. Obvezni morajo biti pravočasno vsi pazniki, brakirji, gonjači, psi itd. In ko je vse v redu, more tudi brakada brezhibno funkcijonirati. A za Šmohorsko brakado se je uvedlo prvič posebno srečiščo, da bo uspeh tim izdatneši. Jogi so si namreč omislili klopotce, s katerimi so oborožili gonjačo, da je brakaški šunder tam silnejši, veličastnejši in vse skozi učinkovit.

Dan pred brakado je zelo deževen: klaverno so hodili loveci gori in dol ter obupno gledali v zakrito nebo, ki ni pršalo niti najtanjšega solnčnega žarja na poplavljeno zemljo. A pravi lovec ne obupa in tudi ne sne omalnit — to ni možato, to ni lovsko. Semiterja so ugibali na predvečer ter preštovirili vse saksonske barometre. Pa vse zastonj; najbolj je padel Žiganov. Kakor rečeno ni upati, da se čez noč kaj izpremeni.

Nekateri so bili za — drugi kontra. Za »za« so govorile prvič avstrijske frankfurterice, oziroma jugoslovanske klobasice, ki so bile že skrbno zavite — 70 po številu, zbrane v srcu Saksonije, pričakajoč odrešilnega trenotka. Za »za« je govorilo drugič dejstvo, da so že nekateri jogri na predvečer počivali pod Šmohorsko goro. Za »za« so govorila tretjič vabilo Rimljani, ki še nikdar niso izostali ter se odzoveli v vsakem vremenu. In končno govor za »za« tudi divja večerja, ki se je že par dni pripravljala v romarski kuhinji. Za »za« služi tudi večna resnica, da nikdar in nikoli ni tako luštno, nego fajhtarija na divjačinski podlagi.

Za »kontra« je manj razlogov; prav za prav le eden in to je bil neizprosni dež in uprav nesramna meglja.

Oba predloga prideta slednjic na glasovanje. »Kdo je za, naj vzdigne roke«, zakliče jogrov kapelnik. Stegne se pet desnic. »Kdo je kontra?« — Vse molči. »Torej nihče. Predlog je sprejet, k prvim, drugim in tretjim.« In piksenšpaner zakliče junashko: »Lov se vrši.«

Da bi videli, kako je odleglo vsem navzočim, zbranim v Saksoniji, na trgu Svobode, v senci jelenskih rogov.

Sedaj se še enkrat pregledajo patronske torbice, če so vsi patroni pravilno basani, da imajo pravilne številke, pa tudi v zadostnem številu, kajti divjačine je v izobilju in: loveci nikdar ne smijo priti v zadrgo. Patronski revizor je našel vse v najlepšem redu ter ugotovil, da so imeli nekateri lovski navdušnici celo po 12 pravilno in zakonito adjustiranih zabojev.

In ko je še obrejager previzitiral že glede orožnih listov in lovnic iz leta 1922, se spravijo od donca.

Naenkrat pride Petruška sel in lovsko javlja, da so Rimljani pri svetniških stražnikih izstopili ter korakajo proti sv. Neži.

Sele sedaj je padla konečna odločitev. Saksonec sedejo s klobasicami vred na pripravljene garete in hajdi v raj sruškov in lisjakov.

Stik Saksoncev in Rimljani je bil nad vse pretresljiv.

Vso pot je pršilo z neba, pa tudi deževalo je vmes in gosta meglja je priti skala vso družbo k tloru.

Loveci se postavijo na svoje staleže za bukvami, smrekami in gabri z divjačino prepojene in nasičene Šmohorske gore.

Dolgo je trajala smotrena razvrstitev in oborožitev. Tromba zadoni, psi že lajajo, volkovi tulijo, klopotci žvenketajo. Z najmogočnešo človeško silo je zaoril gonjaški orkester, da se je razlehalo daleč po hribih in dolinah.

Z največjo skrbnostjo, vedenostjo in mirnostjo, pomešani z nervoznim gestkuliranjem je stalna na svojih odločenjih jim stališčih zvesta lovška družba ter z napetimi puškinimi petelinami v božjem strahu vztrajala do onega nebesko-legendarnega trenotka, ko bo treba pomeriti in — sprožiti.

Divjačinska gonta pa je šla svojo programsko pot.

Dana je bila parola, da se preganja in odzene vse, kar leže in gre, kar irči in beži, le v smeri proti Gozniku, kjer se bodo postrelile tiste zvitorepke, srnjaki in drugi gozdni pravki, kajim se je še danes posrečilo uteči iz Šmohorskega lovišča. — to je na prihodnji brakadi v smislu obilnejšega lovškega blagra.

Dolgo je trajala planinska godba, ki sem jo slišal na »festengo« pod Goznom ter od daleč poslušal planinske akorde in da si v bližini ogledujem presejanje oziroma beg planinskega divjačinskega »naroda«.

Za vse slučaje sem vzel sabo tudi respetlin in imel sem še malo srečo gledati trenotnega razgleda, prav nič pa gledati presejanja. Vprašal sem bližnje sosedje, ki niso prav nič videli po nedolžnem preganjane mirne gorske prebivalstva. A koncert vendar je utihne. Gonje je konec in prepričan sem bil, da mi ušlo ničesar, ker ni nobeden res pasiral mojo bližnjo okolico. Srečo so imeli Saksonec in Rimljani, si mislim sam pri sebi.

K sreči se za trenotek vzdigne meglja, razpoka pa mi dovoli za hip krasen pogled k starodavnim Šmohorskim lipam. Krasna slika!

Zbrana je tu lovška družba — sami starci znanci —, ki sede pod košatimi velikimi, klobasicami so prišle na svoj račun, prva pomoč v megleni nezgodi.

Hitro jo udarim tudi jaz tia; dobim še vse zbrane, ko se odpravljajo ravno kar zopet v dolino. Vsi so se mi dozdevati nekam otožni in molčeči. Vzrok je bil kinalu pojasnjeno, ves dan namreč ni padel niti eden streli. Spominjal sem se nehote nepotrebne jutranje patronke vizite.

Era svilna zvezda se je pa pokazala vendar-le.

Mlademu saksonskemu lovcu se je predstavil srnjak, zavedajoč se, da mu neizkušeni jager nič žalega ne stori. Srnjak je dobro znał, da puška brez — patron — ne poči. Jogi se srnjak spodbujajo prikloni, a tudi lovec ga odslovi v najprijeznejši obliki.

Mnogo se je govorilo pod lipami, svetniki v cerkvi pa so skrivaj »prisluškovali«. Megla je pokvarila vse.

Počna žalosti se vrne lovška družba na večer v romarski kraj, kjer so se poslovili Rimljani.

Saksonec pa so se še malo pomudili pri izborni dobrodošli divjačinski večerji, dokler ni klical večerni vlek »Saksonski lovski klub« v domovino.

Katarina Schratt.

Marsikdo je že slišal ime Katarine Schratt, morganatične žene cesarja Franca Jožefa. Zanimalo bo naše bralice, kako se je spoznala cesar z njo.

Franc Jožef je vpeljal običaj, s pomočjo katerega je ostal v stiku s svojimi podložniki glede njih osebnega blagostanja. Enkrat na teden je smet priti vsakdo, ki je želel ter vložil tozadovno prošnjo, k njemu ter mu potožiti svoje težave. Katarina Schratt, v cvetju svoje mladosti, stara šest in dvajset let, plesalka in prvorstna igralka, je prišla v dežne stiske, ni mogla pla

terega sem pripravila ter celo stališče, katero je zavzemal človek, pred katerim sem stala. Čula sem cesarja vprašati:

»Zakaj pa nas hočete zapustiti, mlostljiva?« Odgovorila sem na to: »Ne morem plačati oblek za svoje vloge s plačo, katero plačujete, ekselenco, in vsled tega si moram poiskati srečo drugod.« Cesar se je smejal, ko sem ga nazvala z ekselenco, a jaz nisem zapazila svoje napake ter ga še nadalje nagovarjala na ta način. Poslušal me je zelo mlostno ter mi obljubil, da bo vse urejeno in da ne bom imela nikakšnih sitnosti s svojimi upniki. Ko sem ga zapustila, mi je cesar dovolil poljubiti njegovo roko ter mi rekel, da sem mudila »njegov ekselenc« zelo prijetno pol ure.

Cez teden dni je prevzel neki dvorni uradnik vse denarne posle Katarinine ter plačal vse njene dolgove.

Ker je bila cesarica Elizabeta rahlega zdravja, je sklenila iti na potovanje, a ni hotela pustiti cesarja samega. Vopštěv je prišlo več dan, katerim bi cesarica lahko zaupala, da bodo zabavale cesarja v njeni bdsotnosti, ne da bi skušale vplivati manj, a po daljšem premisleku je cesarica odklonila vse te ženske. Cesar in cesarica sta prišla slučajno Hoffmannovo gledališče, kjer je nastopala Katarina Schratt. Po končani predstavi je šel cesar s cesarico v sobo igralke. Po tem sestanku se je Katarina nastanila v bližini cesarja in prav do dneva njegove smrti ni živila nikdar daieč od nega.

Za njo je zgradil cesar majhno vilov prav pri vratih cesarske palače in duajska prebivalstvo se je navadilo zaznamovati obiske cesarja pri lepi igralki s pomočjo luči, ki so gorele in ugasnile v oknih te vile. Zavedala se je, kakšne dolžnosti ima v cesarjevem gospodinstvu in v svojem stanovanju. Igrati je morala vlogo razveseljevalke in priateljice, zabavati ga ter odvračati njegove misli od tragične usode, ki je zastevala njegovo družino.

Prvotno ni hotela postati madama Montespan ali madama Pompadour, šele pozneje, ko si je pridobila nadvlado nad duha cesarja potom dolgoletnih stikov, so pričeli pošiljati evropski kancelarji svoje poslanike h. Katarini Schratt, da

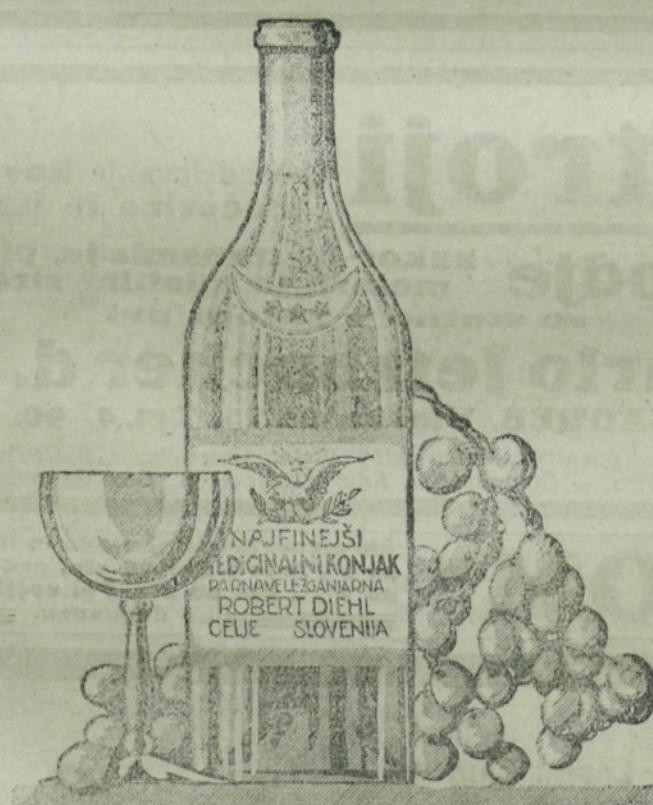
zastavi ona svoj vpliv pri cesarju ter izposluje to ali ono. Celih pet in trideset let je vzdržala Katarina Schratt tradicije svoje vrsfe ter dejanski vladala Avstrijo s pomočjo svojega vpliva na cesarja. Nikdar pa ni zavzela nobenega mesta na dvoru, ki ji je pripadalo na temelju vzgledov drugih kurtizank. Ostala je hišna gospodynja in v tem je tičala njeni sila.

Zivljenje Katarine in cesarja je potekalo približno takole: Cesar je navadno večerjal v hiši Katarine ter ostal pri njej do polnoči, a le redko preko cele noči. Če se je vršil kak dvorni ples ali kak sprejem na dvoru, katerega se je moral cesar udeležiti, je prišel h Katarini na zajutrek. Cesar je vstal vsak dan ob petih zjutraj, nato je obiskal Katarino. Ko je končal dnevno delo, se je zopet vrnil h Katarini, kjer je večerjal zelo priprosto ter pil plzensko pivo.

Katarina je bila jako dobrošrena. Na stotine ljudi je dobilo penzije po njenem posredovanju. Tudi sama je od svojega vse razdala revžem, zato ni čuda, da je bila vedno v dolgovih.

Ko je leta 1916 Franc Jožef umrl, ji je zapustil 250.000 dolarjev, da bi preživel brez skrbi zadnja leta življenja. Toda časi so se spremenili. Plemstvo, uradniki in drugi preje dobro stoeči trpe lakoto in pomanjkanje, ker ima austrijski denar tako majhno vrednost. Nikdo se ne sramuje, poslužiti se odmoči, katero mu nudi vladca s svojimi izkuhi. V satenasti obleki starinskega kroja in v napol razpadiem šalu običejna, je obrnila neka stara ženska pozornost razdeljevalcev. Vzeta je vse molče, kar so ji dali in se je molče odstranila. Mirno je čakala, da je prišla na vrsto in tako jasno je bilo, da želi biti nepoznana. Naenkrat pa je prišlo na dan, da je ta ženska Katarina Schratt. V zadnjih par letih je morala prodati dragulje. Kupila jih je neka mlada gledališka igralka in plesalka, ki je zelo priljubljena na Dunaju. Darovi starega cesarja so prišli v roke mlade ženske, ki izvršuje isto obrt kot Katarina Schratt. Tako se vedno ponavlja na svetu, da je vse pod božjim solncem minljivo.

Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju. Odgovorni urednik: Lic. Edvard Šimunic.

Brivnica „UNION“
izdelovanje d. kit in parfumerija

Fran Koštomač
MARIBOR,
Glavni trg 1.
CELJE,
Prešernova 19

Sprejemem učenca
proti plači. Nastop takoj.
Janko Bovha, trgovina papirja,
CELJE.

Licitacija

Dne 3. nov. ob 8. uri dop. Ljubljanska c.
14. (Mestno kopališče). Novo kompletno
pohištvo, razl. perilo, obleka, čevlje, nova
kuhinja posoda in različno. 1

ANTE DELAK

ZAGREB — Kačičeva 3.

prodaja hiše, vile, posestva, vino-grade, stavbišča in mline v Zagrebu ter v celi Hrvatski in Primorju.

Nadalje, kdor želi v Celju ali okolici **prodati** hišo ali posestvo, naj se 1244 obrne na mene. 3-3

Okraini zastop Laško odda službo
cestnega nadzornika.

Reflektanti naj svoje s spričevali o dosedanjem službovanju opremljene prošnje in z navedbo svojih zahtev vložijo do **10. novembra 1922.** 1263 Nastop čim prej. 2-1

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju

obrestuje pričenši z dnem
1. novembra 1922 stare in nove

vloge na knjžice s 5% čistih,

vloge v tekočem računu pa
po dogovoru najugodnej.

Izredni občni zbor

Gremija trgovcev, Celje,

se vrši **v soboto, dne 4. novembra ob 7. uri zvečer** v malo dvorani »Narodnega doma« s sledenim sporedom:

1. Sprememba pravil.
2. Slučajnosti.

Načelstvo.

VINO

letnikov 1920 in 1922
skupaj 30 polovnjakov
proda

Drž. vinarska in sadarska
šola v Mariboru.

Poskušnje samo za resne
reflektante v zavodovi kleti
pnevno od 10. do 11. ure.

Obiščite brivnico

Koštomač, Prešernova 19. Izvrstna
postrežba in znižane cene. — Britje
3 samo 2 Din. 1

Kupim po visoki ceni vsako
834 množino 67-33

trdih in mehkih dry

plačljivo proti duplikatom. Prosim obvezne ponudbe franko vagon vseh postaj na naslov **Korošec Dragotin**, lesna trgovina, Gorenje 7, Rečica ob Paki.

Drobno sol 40-33
in špecerijsko blago

nudi po najnižjih cenah tvrdka

SIRC-RANT, KRAJN

telefon int. št. 9,
ter kupuje po najvišjih cenah
poljske pridelke in suhe
gobe, ki se naj povzorijo!

Furniture

in orodje ter ure samo na debelo.

Rudolf Pick
Zagreb, Ilica 47.

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvorila na **Slomškovem trgu v Dečkovi hiši** v Celju, poleg farne cerkve 1264 13-1

trgovino z dežniki

Jos. Vranjek.

Bogata izbira vseh vrst, od najnavadnejših do najfinješih vedno v zalogi. Sprejemam tudi popravila po najnižji ceni.

1254 Kupujem
star svinec.
Janko Božna — Celje.

3-2 Proda se približno
800 hl vina
starega in novega, po zelo
ugodni ceni. Naslov v upravi
„Nove Dobe“. 1243 3-3

Prvovrstna umetna gnojila

1153 12-12

dobavlja najceneje
veletrgovina

Vinko Vabič, Žalec Slovenija.

Jamstvo za vsebino!

Vse vrste v zalogi!

18% Thomasovo žlindro, 40—42% kalijevo sol,
18—20% kostni superfosfat, 15% rudninski superfosfat, 15—17% apneni dušik.

Kava, čaj, čokolada, moka iz banatskih mlinov in vse špecijsko in kolon. blago po zelo znižanih cenah pri tvrdki

Ludovik Petek - Celje

Nakup deželnih pridelkov

29-3

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja Oset Andrej, Maribor

Aleksandrova cesta 57

818 69-35

Telefon 88

Registrat. kreditna in stavbna zadružna z o. zav. Prešernova ul. 15

v Celju "LASTNI DOM"

125822 V najem dam

hišo z že vpeljano trgovino mešanega blaga v sredi trga Savinjske doline, na prometnem kraju, event. prodam. Naslov v upravnosti.

1257 Suha bukova drva in premog prodaja in dostavlja v hišo tvrdka Brata Bačić 2-2 Savinjsko nabrežje. Ljubljanska c. 14.

Proda se pritlična hiša

1260 z obširnim dvoriščem na zelo prometnem mestu v Brežicah, pravna za vsako obrt, tudi za trgovino. Odda se tudi nekaj zemljišča, travnikov in njiv.

Prodaja se vrši v nedeljo 5. novembra v Brežicah.

Natančnejša pojasnila daje interesentom Viktor Petan, trgovec, Brežice.

Jadranska banka d. d. V BEOGRADU

javlja, da bo pričenši z dnem 1. novembrom 1922 obrestovala pri vseh svojih poslovalnicah v Jugoslaviji

stare in nove

vloge na knjižice s čistimi 5% obresti

Vloge na tekočem računu

se bodo obrestovale po dogovoru najugodnejše, posebno pa vezane vloge proti eno-, tri- ali šestmesečni odpovedi.

3-2

KAROL PAJK

CELJE, KRALJA PETRA GESTA

Priporoča se c. občinstvu za nakup manufakturnega in modnega blaga, posebno moškega perila. V zalogi vse nove sokolske potrebščine.

807 25-16

1172 24-4 Stroji

orodje kakor tudi transmisije, plugi, motorji in mlatilni stroji so stalno v zalogi pri

Karlo Jetzbacher d. d.
ZAGREB, Vlaška ul. 25, Tel. 4-90.

Generalno zastopstvo: Zimmermann-Werke, Chemnitz, A. B. C. Motoren-Ges. Wien. — Guntramsdorf, Artur Hauser & Co., Schweissanlagen.

Sprejema hranične vloge in jih obrestuje po 5% to je 5 Din od sto, proti odpovedi po 5½% Din od sto. Pri večjih naložbah po dogovoru.

Centrala: Razlagova ulica.

60-35

Lastni kamenolomi.

Kamnoseška industrijska družba v Celju

Izvršuje nagrobne spomenike, grobnice, oltarje, pohištvene plošče, zidne obklade iz poderskega granita in vseh vrst marmorja, dalje stopnice, podstavke in vsa v to stroko spadajoča dela.